

VIHAN VELI

Draamaharjoituksia:

Nimirinki

Tarkoitus: tutustuminen, nimen liittäminen kuvailevaan sanaan myönteisellä tavalla

Toteutus: Istutaan ringissä. Jokainen sanoo vuorollaan jonkin itseä kuvailevan sanan ja oman nimensä. Sanan tulee alkaa samalla kirjaimella kuin oma nimi, esim. kiva Kati, pirteä Pirjo jne. Tämä harjoitus voidaan haluttaessa tehdä niin, että jokainen toistaa myös edeltävien sanat ja nimet ja lisää loppuun omansa.

Vihan veli –näytelmän teemat ja tunnelmat

Tarkoitus: palauttaa näytelmä mieleen, kiteyttää mieleen jääneitä vaikutelmia, keskustella niistä

Toteutus: Keskustellaan parin tai pienen ryhmän kanssa näytelmästä ja kirjoitetaan lapulle yksi sana, joka kuvaa näytelmää. Sana ei saa olla ”hyvä” tai ”huono”. Mietitään perustelu valinnalle. Laput palautetaan ohjaajalle. Ohjaaja laittaa sanat esiin ja pyytää sana kerrallaan kyseistä paria tai ryhmää kertomaan perustelunsa muille ja niistä voidaan keskustella. Samalla voidaan ottaa käsittelyyn näytelmän teemoja.

Kuuma tuoli

Tarkoitus: eri hahmoihin tutustuminen, hiljaisen taustatiedon sanallistaminen

Toteutus: Ohjaaja on kirjoittanut roolihenkilöiden nimiä lapuille. Oppilaat on jaettu pieniin ryhmiin. Jokainen ryhmä ottaa yhden lapun ja keskustelee siinä olevasta henkilöstä hetken. Sen jälkeen ohjaaja pyytää jokaisesta ryhmästä yhden vapaaehtoisin istumaan luokan edessä oleviin tuoleihin. Kukin heistä ottaa roolin, joka oli oman ryhmän lapulla. Muut osallistujat ja ohjaaja esittävät tuoleissa istuville kysymyksiä, joihin he vastaavat roolissa. Ohjaaja voi myös olla mukana kuumassa tuolissa ja vastata roolissa kysymyksiin.

Statuskävely

Tarkoitus: lämmittely, virittäytyminen

Toteutus: Kävellään tilassa ensin omana itsenä. Sen jälkeen ohjaaja antaa kävelytyylin osallistujille: ”Kuvittele mieleesi koulun itsevarmin tyyppi. Kävele, kuten hän... tervehdi toisia, kuten hän.” (kävellään ja tervehditään, mutta ei jäädä juttelemaan) ”Palaa omaan luontaiseen kävelytyyliisi. Tervehdi toisia omana itsenäsi.” (kävellään, tervehditään, ei jutustella) ”Kuvittele mieleesi koulun epävarmin oppilas. Kävele, kuten hän... tervehdi toisia, kuten hän.” Lopuksi oppilaita pyydetään pysähtymään ja sulkemaan silmänsä.

Kastijako

Tarkoitus: tutkia eri statuksia ja niihin liittyvää elekieltä

Toteutus: Ohjaaja leikkaa etukäteen maalarinteipistä kolme pitkää nauhaa. Yhteen ei tule mitään väriä, toiseen tulee raita sinistä ja kolmanteen punaista. Nauhat on leikattu paloiksi, jotka ohjaaja käy edellisen harjoituksen jälkeen laittamassa oppilaiden otsiin. Oppilailta on vielä silmät kiinni. Ohjeeksi annetaan, että teipeistä ja väreistä ei saa puhua toisten kanssa sanallakaan. Ne, joilla on sininen teippi otsassaan, ovat suosittuja tyypejä, ja ne, joilla on punainen teippi, ovat epäsuosittuja, ja ne, joilla on väritön teippi, ovat ihan tavallisia. Oppilaiden tulee kohdella toisiaan sen mukaan, millainen väri näillä on otsassaan. Tilanteeksi voidaan antaa esimerkiksi luokkakokous viiden vuoden päästä tai koulun diskon järjestäminen. Harjoituksen jälkeen oppilaita voi pyytää menemään eri nurkkiin sen mukaan, mitä kastia he itse arvelevat edustavansa. Sen jälkeen voidaan purkaa harjoitus keskustelemalla siitä, mistä päätelmät syntyivät ja miltä tuntui olla suosittu/epäsuosittu/ok.

Piinallinen tilanne

Tarkoitus: pohtia kiusaamisen syitä, eläytyä eri rooleihin, tehdä toimintamallit näkyviksi

Toteutus: Ohjaaja piirtää paperille tai taululle kiusatun ääriviivat. Oppilaita pyydetään parin kanssa tai ryhmänä miettimään, keitä kiusataan, miksi ja miten. Jonkin ajan kuluttua aletaan kerätä piirroshahmon sisäpuolelle uhrin ominaisuuksia. Näytelmä voi jälleen toimia virikkeenä. Ohjaaja kirjaa asiat näkyviin. Kun uusia asioita ei enää tule, ohjaaja kertoo, että seuraavaksi hän itse menee ulos ja sillä aikaa ryhmä päättää, piirretyn kuvan pohjalta, millainen hän on, mistä häntä kiusataan ja miten kiusataan eli millaisia erilaisia kiusaamisen tapoja eri henkilöillä voisi olla (nimittely, uhkailu, pahan puhuminen selän takana jne.). Kun hän tulee takaisin luokkaan, näytellään keksitty tilanne, esimerkiksi välitunti. Ohjaaja sanoo ”seis”, kun siltä tuntuu ja kertoo tuntemuksistaan. Myös muut saavat kommentoida. Harjoitus voidaan toistaa, mutta vain vapaaehtoiset voivat mennä ulos. Ulos voi laittaa useammankin ”kiusatun” ja päättää heille erilaiset ominaisuudet. Harjoitus pitää aina purkaa yhdessä. Voi myös keskustella kiusaamisen tavoista ja kiusaamiseen liittyvistä rooleista. Martin Luther King on sanonut: ”Pahinta ei ole pahojen ihmisten pahuus, vaan hyvien välinpitämättömyys.”

Kiusaamiseen puuttuminen

Tarkoitus: kokeilla forum-teatterin keinoin kiusaamiseen puuttumista

Toteutus: Tehdään ryhminä pieniä näytelmiä kiusaamistilanteista, joissa kiusaaminen on jatkunut pitkään ilman, että kukaan on puuttunut siihen. Katsotaan yksi näytelmä alusta loppuun ja keskustellaan siitä. Sitten esitetään näytelmä uudelleen niin, että on kenellä tahansa katsojalla on lupa huutaa ”seis”, jolloin näytelmä pysähtyy pysäytyskuvaksi. Sen jälkeen kyseinen henkilö menee valitsemansa näyttelijän tilalle ja pyrkii muuttamaan tilannetta niin, että kiusaaminen loppuisi. Katsotaan näin kaikkien ryhmien näytelmät ja aina välissä keskustellaan nähdystä ja tehtyjen ratkaisujen toimivuudesta.

Tunnejana

Tarkoitus: reflektio

Toteutus: Ohjaaja pyytää osallistujia pohtimaan, millaista draamapajassa oli ja sijoittumaan janelle, jonka ääripäät ovat mukavaa ja tylsää.